

بررسی تأثیرات مفهوم حس تعلق به مکان از منظر معنویت در معابد ایران

دکتر تورج جلیلی^۱، احمد رضا کابلی^۲، سید محمد رضا طاهریان قهفرخی^۳

۱-دکترای تخصصی معماری، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد ماهشهر

۲-دانشجوی دکتری معماری، مدیر گروه معماری دانشگاه آزاد ماهشهر

۳-سید محمد رضا طاهریان، دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد ماهشهر

چکیده

پژوهش‌های انجام‌شده نشان می‌دهد محیط علاوه بر عناصر کالبدی شامل پیام‌ها، معانی و رمزهایی است که مردم براساس نقش‌ها، توقعات، انگیزه‌ها و دیگر عوامل آن را رمزگشایی و درک می‌کنند و در مورد آن به قضاوت می‌پردازند، پس می‌توان گفت باطن معماری، جست و جوی آدمی برای یافتن پایگاه وجودی و آشکار کردن معنا از طریق نمادهای معماری است. بر این اساس درک معنای محیط و روند شکلگیری آن و نیز پارامترهای تأثیرگذار بر آن می‌تواند در خلق محیطی مطلوب برای هر بنایی با کاربری ویژه خود که هدف اصلی معماری است تأثیرگذار باشد. این پژوهش تصمیم دارد که پارامترهای تأثیرگذار بر شکلگیری معنای حس تعلق به فضا در در محیط‌های عبادی به دست آورد. با توجه با اینکه برای گردآوری اطلاعات در تحقیق فوق نیاز به کسب اطلاعات از جامعه آماری است لذا ابزار مورد استفاده در این تحقیق کمی و کیفی رجوع به منابع کتابخانه‌ای، پرسشنامه و همچنین مصاحبه با مراجعین در معابد و فضاهای مذهبی کنونی درباره حس آنها به مکان می‌باشد. پس از گردآوری گزاره‌های ارایه شده، آنها دسته‌بندی می‌شوند و از میان آنها به یک سری پارامتر خواهد رسید که با توجه به آنها مدلی سه وجهی شامل پارامترهای فیزیکی، پارامترهای ذهنی و عوامل معنوی ارایه می‌شود و با توجه به آنها می‌توان گفت عوامل تأثیرگذار بر مفهوم حس تعلق به مکان از این مدل پیروی می‌کنند. در پایان با توجه با تحلیل انجام گرفته شده به نحوه ادراک و تجربه مکان توسط مراجعین در نتیجه می‌توان مهمترین عوامل در شکلگیری حس مکان در یک کاربری مذهبی را القاء حس آرامش و صمیمت، افزایش سرزندگی و تحرک هویت مکانی عنوان نمود.

واژگان کلیدی :

تعلق به مکان، حس مکان، معابد، عبادتگاه، معنویت